

Tiēt ë röt ðnlaany/ë laanyic de amïdhiëëth ku amïmuuk

Intërnët ee kë puðth tð në pinyñhom de menhdu yic – në piöc, nyïc ke kòc kòc ku gëët ë nyin.

Ka we ye amïdhiëëth ku amïmuuk, yïn alëu ba mïthku kony bï pinyñhom den de gëk ë nyïc ku piöc kek në tē yenë karac yeke yök ë laanyic/ðnlaany kathnhïim thïn ku luui kë kek nhïim na cïk bën nhial.

Dòc jam kekë mïthku, ku akölköl, në biäk de ka loi kë keek ë laanyic/ðnlaany. Në kuër ë tīt ë röt ku luup ë ñhom në biäk de tēn yenë mïth ku kuony thïn bïk röt ya tiit ë laanyic/ðnlaany, lóor tēnë webthiaat de eSafety në **esafety.gov.au/parents**

Dol/lëët ë röt në laanyic

Dol/lëët ë röt në laanyic alëu bï bën ë kuër juëc cīt tooc ë wël ë löt, thuraa ë rëc de puðu ku bïdoth, alop rac or teem roor ka yöör ë kòc kòk ë laanyic/ðnlaany. Menhdu alëu bï diëer na ye tē jëem ke yïn, dol/lëët ë röt alëu bï röt juak, ka lon bï yïn lo den ë intërnët ka mobial ken nyaai.

Cīt lik lëu bï yen nyuðth lon yenë menhdu dol/lëët anonjic:

- rëëc ë puðu në thök ë nañ kënë looi ën intërnët ka mobial ken yiic, ka cï jòc bï kën ya tððu në biäk de ka looi kek ë laanyic ku tē ye luði mobial puun de.
- bï röt ya thiaan, diëer ka rëëc ë puðu, luçi ë rot bï rëer ye tøk ka noñ thurup.
- kóor bï ya kuc ë thukul ka cï lon den ë këk thukul nyin lo piny.

Të bïn kajuëc yök në biäk ë tē yenë jam thïn kekë mïthku në biäk tē ye luði röt në athëek ë laanyic ka ñot ë kor, ku loi apuðth bï nyic lon lëu bï kek ya bën tēnë yïn në biäk ëkë diir kek abën, lóor tēnë webthiaat de eSafety në **esafety.gov.au/parents/big-issues/cyberbullying**

Jam cie kóor/yuiëc

Nyic yeña ye jam kekë menhdu ë laanyic/ðnlaany? Yök abën akóor buk nyiin tiit ë mïth duoñ bïk ya jam kekë alëi, ëjik kuat ëë raan lëu bï meth luði kerac.

Muk webthiaat ku epth ye menhdu ke luui thïn ku riëel ë ke puðth bï ya jam ke yïn na raan dð ë laanyic/ðnlaany ëke thiëëc bïk ka cie nhiaar ëke ya looi. Kony menhdu bï ya tð ke nyic cīt de karac ðnlaany/ë laanyic ë jam, cīt men bï thiëëc:

- në athiëëc juëc në biäk de këk ë ñëk në jök ë jam tuen
- në lui ë ka puðth, në ariop ku thön në adhukciëën
- bï ya jam në kuër kòk, cīt jam ðnlaany/ë laanyic ku tooc ë wël cï gõt
- ye kómpöth rom kake ku yon tð yen thïn
- lëk ë nhiëer
- bï ruëi ken ya tððu yiic
- tē bïnë rom thïn kake në guðpdu

Të bïnë jam cie kóor ya thiðk ku kuër ë nyuuth juëc në tē ye mác jam cie kóor lóor tēnë webthiaat de eSafety në **esafety.gov.au/parents/big-issues/unwanted-contact**

Tooc ë wël cī gōt nē thoŋ de bal ku thuraa ke kōc cīn kōōth alēth

Yen athiekic ba jam kekë menhdu kake diēt nē biäk de tooc ka rōm de thuraa ka bīdoth ke nyooth ë gup, kek ye nyic kake ye thuraa ë nyooth ë gup ka rēēn.

Ke tooc wël cī gōt ë thoŋ de bal acie lēu bī kut tē cīt tē ye yīn ku mēndhu tāk yen, yen athekiec ba rēēr ke yīn nyic karēc ye yōk nē rōm de thuraa ë nhiēēr. Agut cī yen muōth nyic puōu, kēŋ alēu bīk lo wāac.

Rōm de thuraa ë ŋek cie kōor alēu bī yāār ë guōp bēēl, dol/lēēt ë rōt ku riāäk ë guōp de ŋek. Tē cīnē thuraa tuōc, meth acī muōk de the thura puōl cīn, ku ee kuat tē lēu bīnē yen lo guār ayeer thīn nē intērnet yic.

MUKNHOM: luōi de ka rōm de thuraa ë bal ke mīth ku riēnythi noŋ run ka 18 dhukpiny acie ye lōŋ ye gam ku alēu raan cōk ayōk ke wuōc ku kum ë lōŋ.

Tē bīn kajuēc nyic nē biäk ë tē yenē jam kekë menhdu nē biäk de tooc de wël cī gōt ku thuraa ke raan cīn kōu alath, ku wël ë luup nē kē lēu ba looi na ye menhdu yuōc ka thura cīn raan kōu alath, loor tenē webthiaat de eSafety nē [esafety.gov.au/parents/big-issues/sending-nudes-sexting](https://www.esafety.gov.au/parents/big-issues/sending-nudes-sexting)

Kuer ë luōi, kuer ë nyuuth ku luup ë nhom

Yīn alēu kuer thekiec puōl nē kuōny de menhdu nē bī yen ya tō thīn ë laanyic/ōnlaany. Ba ya jam nē nhomlāäu, luui atōk ku kuny athekiec nē kuōny den bīk kuer puōth ë rēēr apuōth ë laanyic ku nyīc de kēk ë piōc

Gōör ba atit ë tēēt ye menhdu ke luōi nyic, ku atōk, mat kē löōŋ ë lo nē laanyic/ōnlaany yic. Löōŋ kāk alēu bī kek aberpiny ë tīŋ ke meth diēt.

Nē kajuēc yiic, cōk kuer ë jam ayōrthook, yeke piŋ ku dun ēke kuum.

Lōor nē [eSafety.gov.au/languages](https://www.esafety.gov.au/languages) nē lēk juēc.

Kony menhdu bī nyīc ya rēēr ë laanyic/ōnlaany.

Jōc jam.